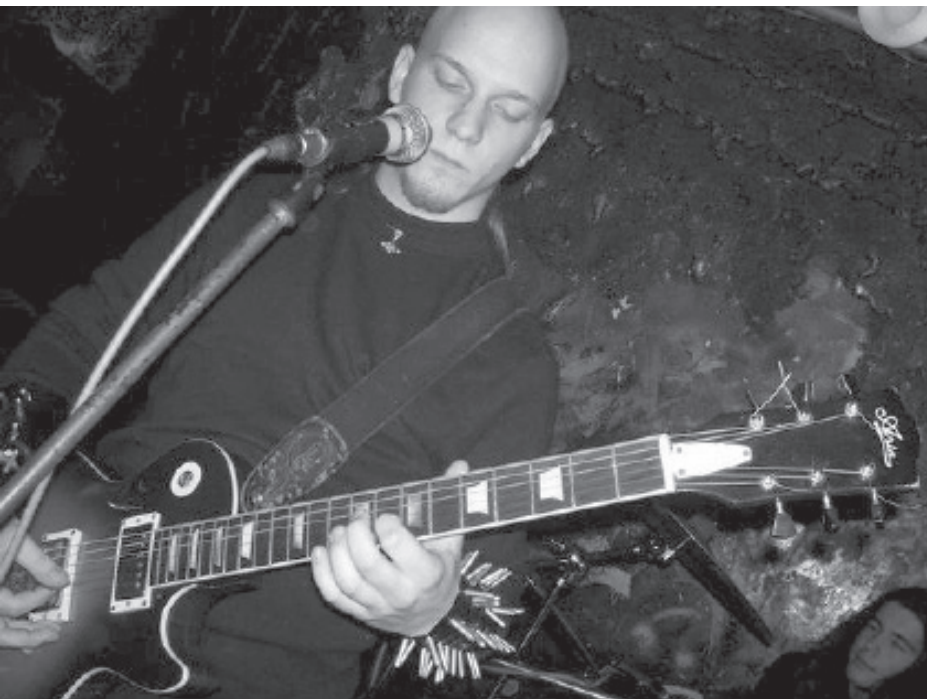

Metalová scéna v Makedonii

Lenka Volfová

Zatímco rock a další žánry populární hudby se utěšeně rozvíjely v centrech bývalé Jugoslávie, která byla ostatně z celého východního bloku nejvíce otevřena západním kulturním vlivům, v případě tvrdších odnoží hudby můžeme vliv „federální scény“ téměř pominout. Extrémnější žánry totiž přicházely ke slovu globálně často až v 90. letech, tedy již v době makedonské samostatnosti. K nezávislému utváření místní scény posléze přispěl i rozvoj internetu, který zjednodušeně řečeno eliminoval geografické vzdálenosti. Ty se pak omezily právě a výhradně na koncertní dění koncerty zahraničních hvězd v Bělehradu, Sofii či Soluni se odehrávají mnohem častěji než v domácím prostředí. A opačně, pro místní pořadatele, kteří neoplývají příliš silným ekonomickým zázemím, jsou srbské či bulharské kapely přece jen nejdostupnější.

Maras

Na makedonské scéně je pak patrný další aspekt moderní doby – zatímco posluchači v ekonomicky vyspělejších zemích tíhnou ke komerčnějšímu a konzumnějšímu pojetí hudby a undergroundová scéna leckde téměř vymizela, tam, kde zatím nezasáhly velké firmy a trendy diktující média, se stále najde dostatek mladých nadšenců, kteří často vlastními silami produkují a propagují hudbu stojící stranou zájmu těchto velkých hráčů.

Asi nejznámějším emisarem tvrdé makedonské scény je kapela BALTAK, jejíž frontman Gorgoroth sice sídlí v Austrálii, ale zdůrazňováním svého původu, makedonské historie a také jazyka v tvorbě kapely se bezpochyby zasloužil o upoutání pozornosti na makedonské téma v extrémním metalu, byť někteří z řad řeckých posluchačů asi těžce snášeli obsažená nacionalistická poselství. Kapela začala v půlce 90. let jako extrémní black metal a posléze se vyvinula směrem k melodičtější a atmosféričtější podobě, jejímž vrcholem je zejména třetí deska *Kral na dva svetoj* („Kráľ dvou světů“) tématicky věnovaná Alexandru Velikému. Pozdější tvorba kapely pak inklinuje spíše k thrashovým polohám. Mimo kapely provozuje Gorgoroth i respektované vydavatelství Battlegod Productions, avšak jedinou makedonskou kapelou, jejíž deska pod touto značkou vyšla, jsou

death metaloví ARHONT. Tato zajímavá čtveřice obohacená o bubeníka zavedených bulharských ENTHRALLMENT vydala svůj stejnojmenný debut v roce 2008.

Starším a brutálnějším death metalovým kolegou je kapela EMBRYOTOMY, která se však zatím dočkala též pouze jedné desky. Jejich rouhačský opus se jmenuje *Disassemble the Dethroned* a vyšel v roce 2008 u domácí značky Darzamadicus Records. Kromě této domácí smečky má zmíněná firma ve svém katalogu i brazilské brutální SANGRENA a čerstvě německo-srbské splitko ON HORNS IMPALED + SAMRT. Provozovatel labelu Dejan, který často pobývá v ČR, nikdy neopomene zdůraznit, jak se mu líbí naše děvčata, přičemž na jeho názor na český metal zatím nikdy nepřišla řeč.

Undergroundová platforma, která v Makedonii existuje, zahrnuje více podobných nadšenců, kteří se kromě hraní v kapelách věnují i vydávání fanzinů či různých formátů nahrávek, a makedonskou scénu tak aktivně zapojují do globálního tvrdě metalového prostředí. Už legendou na fanzinové scéně je v současné době profesionálně tištěný Vampir a jeho šéf editor Darko, který aktuálně nabízí již 15. číslo nabitě informacemi ze světového undergroundu na 72 stranách v angličtině. Značka Terror Blast, pod kterou Darko provozuje své vydavatelské a distribuční aktivity, poutá pozornost zejména ortodoxních ug maniaků – vězte, že vedle několika titulů na CD zde získáte i úhledně provedené kazetové verze domácích i zahraničních spolků, přičemž patrná je zejména bratrská spolupráce se Srbskem.

Třetím ug maniakem do party je pak mladý thrashový Boki, jinak též frontman válečníků WARNAMENT a vydavatel klasického xero zinu *Noise Gate*, který se rovněž snaží o propagaci domácí scény. Vypalovaná kompilace s xeroxovaným obalem *Macedonian Metal Attack* asi nebude žádaným obchodním artiklem, přesto skýtá zajímavý přehled 15 makedonských kapel, jejichž tvorba rozhodně výraznými zvukovými ani tvůrčími nedostatky netrpí. Snad jen těch příležitostí k vydávání není v malé a chudé zemi tolik.

Mezi respektované kapely na blackmetalovém poli patří MARAS, kteří ve světových ug kruzích rozšířili několik nahrávek, z nichž nejvýznamnější je album *Raskol* z roku 2008. Název VINTERTHRONE moc makedonsky nezní, nicméně syrový black metal této dnes již neaktivní kapely pochází právě odsud. Ještě starším a snad i známějším černým spolkem jsou symfoničtí SINIAC. Jejich album *Timeless Gatherings* vyšlo již v roce 2003 u domácí major značky Lithium Records, což je však bohužel jediný oficiální zápis v historii kapely. Jejich frontman poté zformoval spíše deathmetalový projekt MINDFIST se členy NIHILIST, jedné z respektovaných veličin makedonského death/thrash metalu s albem *Another Dispersion of Hate*, které vyšlo v roce 2005, tedy 10 let po vzniku kapely!

Jsou i další kapely, jimž se dostalo pozornosti zmíněného domácího profi labelu. Název kapely HOLOCAUST a titul zatím jejich jediné plnohodnotné studiové desky *Ground Zero* zní provokativně, nejedná se však o žádný pofidérně orientovaný black metal, ale o pěkně nakoplý a suverénně zvládnutý thrash. Ačkoli debut kapely vyšel až loni, jedná se o již zasloužilou pěťici muzikantů, kteří to dali dohromady v roce 1995 a za tento dlouhý časový úsek vyprodukovali tři dema, tři živáky a tři DVD. Lithium Records si tak vzpomněli na jedny z klasiků makedonského metalu, přičemž v jejich katalogu nalezneme i jednu z již nefunkčních, přesto nezapomenutých legend, po jejichž comebacku pamětníci dosud volají. Řeč je o speed/thrashových SANATORIUM a stejnojmenné vzpomínkové kompilaci jejich tvorby, která na značce Lithium vyšla v roce 2001. Samotné zlaté období kapely obsahuje debut *Na rabot na razumot* (1992), na západě známý pod anglickým názvem *The Edge of Sanity*, kazetový živák *Live in Hungary* z následujícího roku a nakonec labutí píseň *No More* (1996), která již makedonsky zpívané skladby obsahuje pouze jako CD bonusy. Dva ze členů SANATORIUM se následně objevují v sestavě hardcorových BRIGADE O. D., jejichž split LP se slovinskými crustery PIZDA MATERNA se hojně objevoval i v našich ug distrech. Alternativnější pojetí moderního metalu představují velmi aktivní POTOP, kteří již realizovali několik split počinů se zahraničními kolegy od Srbska (DAŽD) po USA (BURMESE), přičemž v této souvislosti se hodí zmínit i spřízněné alternativní vydavatelství Fuck Yoga Records. O sepětí makedonské scény svědčí například fakt, že právě alternativní POTOP společně s blackovými MARAS dělali společnost srbským DAŽD na koncertě v klubu Havana ve Skopje.

Na závěr si dovolím představit ještě jeden směr makedonského metalu, který reprezentuje čerstvý fenomén – kapela MY DARKEST TIME, jejíž jediný člen Žarko Atanasov nahrál s pomocí hostů dvě alba atmosféricky laděného doom/death metalu – *End of My Darkest Time* (2008) a *My Thoughts* (2010), vydané na americké značce Sullen Records, s textovou složkou plně křesťanských poselství. Zatímco nové album osloví technicky spíše náročnější posluchače, milovníci gotické atmosféry a dívčích vokálů se mohou poohlédnout po novince WIPE AWAY *Punish and Reward*. Naopak mezi starší zástupce křesťanského hnutí patří SAVAOT, původně metalová kapela (anglicky zpívané demo *Lord of Hosts* z roku 1999), která později posunula svůj zvuk k jemnějšímu rockovému vyjadřování s folkovými prvky (makedonsky zpívané CD *Voice from Macedonia* vydané o rok později).

Výčet jmen není vyčerpávající, i na tuto malou zemi je tento článek příliš skromný, nicméně je patrné, že makedonská scéna má na co navazovat i z čeho těžit a v budoucnosti o ní určitě ještě uslyšíme, třeba i v souvislosti s konkrétními úspěchy.